

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Trouw-columnist Stevo Akkerman schreef zo'n tien jaar geleden een autobiografisch verhaal over het verlies van hun pasgeboren baby - van zijn vrouw en hem. Hij was van streng christelijke huize en het was een enorme worsteling met allereerst hun verdriet maar ook met zijn geloof.

En dan schrijft hij dit intrigerende zinnetje, dat er in dat vroegere geloof een God was die je wél kon *vinden*, maar die je níét kon *zoeken*.

Vreemd, denk je dan, want je '*vindt*' toch pas *ná* zoeken. Maar zo vreemd wás het dus. En misschien herkent u dat. Er '*wás* gewoon' God - die hoefde je alleen maar te '*vinden*'. D.w.z.: áán te nemen en dan werd je zelf '*aangenomen*' in de kerk. '*Vinden*', d.w.z. je hoefde deze God alleen maar te *aanvaarden* zoals die al eeuwen wás en werd gedefinieerd.

Het *zoeken* kon je overslaan. 'Zoeken' was soms zelfs 'verdacht'. Geloven was toch 'zeker weten'? In de kerk wás God toch al 'gevonden'?

Tegenwoordig kijken we daar anders tegenaan, al denken veel mensen, vooral die van *buiten* tegen de kerk en geloof aankijken, dat 'geloven zeker weten' is, en dat je het dan een stuk gemakkelijker hebt.

Ik zou vandaag willen zeggen: geloven *is* ten diepste een zoektocht. Ik geloof en daarom zoek ik. 'Zoeken' komt niet 'in *míndering*' op geloven, zo van: 'nou ja, ik weet het allemaal niet zo, wat ik geloof, ik ben meer een zoeker'. Ik denk dat *zoeken* een geloofsweg, een *manier* van geloven *is*, een weg die je gaat.

Hoe vaak zeggen we niet als we hier bijeen zijn: 'God is groter dan onze gedachten, groter dan ons hart'. Als je daar even bij stil blijft staan, dan betekent dat dus ook dat je God *nóóit* of te nimmer helemaal kunt *kennen*. Dat 'die wij God noemen' nooit helemaal in onze gedachten *pást*, nooit helemaal te 'bezitten' is in onze harten.

Dat er altijd een deel - misschien wel een *flink* deel - *niet* te vatten is. En dat er *dús* altijd *méér* te verwachten, te vermoeden en *méér* te hopen is dan we met onze gedachten kunnen denken of met ons hart durven hopen.

Bij Jeremia hoorden we zeggen dat God zegt: 'Ik koester mijn *éigen* gedachten over jullie, gedachten aan *vrede*, niet aan *kwaad*; *ik zal jullie een hoopvolle toekomst geven*'.

Dat is in de zin van Vaclav Havel's woorden over toekomst en hoop: 'Hoop is een kwaliteit van de ziel en hangt niet af van wat er in de wereld gebeurt. Het is een gerichtheid van de geest, een gerichtheid van het hart, voorbij de horizon verankerd.'

Al die woorden: 'méér dan wij denken', 'voorbij onze horizon', 'groter dan ons hart' - ze geven voor mijn gevoel aan: wij hebben dat nog niet *gevónden*, we zijn daar altijd naar *op zoek*. Hoopvol. Verlangend. Met vertrouwen. En *precies dat* - *dát zoeken* - zou ik vandaag 'geloven' willen noemen.

‘God vinden’ is misschien juist de ontdekking dat je hem altijd moet *zoeken*. Dat ‘God’ de ‘te zoeken God’ is. Die jou in je zoeken zegent. Een metgezel op die weg. Soms voor je uit, als een wenkend perspectief, jouw toekomst. Soms naast je, als een goede vriend. Soms achter je aan, als steun in je rug, als iemand die je aanmoedigt - altijd *onderweg*.

Geloven als *met vertrouwen zoeken*, maakt andere mensen van ons. ‘Vinden’ of sterker: ‘gevonden hebben’, is een heel andere houding waarmee je in de wereld staat. En de mensen tegemoet treedt. Ik dacht: ‘vinden’? Wij *vinden* overal zoveel van. We vinden dit en we vinden dat en we hebben overal en over iedereen stellige meningen.

Maar een houding van de ander zoeken - ook als je hem of haar al heel lang ‘kent’, dat is andere koek. In plaats van iets *vinden* over een ander, een mening of oordeel, kun je ook *op zoek gaan* naar dát van die ander wat jouw kennis te boven gaat, groter is dan je wist. Kén je iemands motieven, z’n biografie, haar verdriet, z’n zwakke plek, haar sterke kant? En wat dénk je: zou dat schelen - in de omgang - wanneer je daar naar zoekt? Ik dacht het wel!

Wat voor de omgang - de *zoektocht* naar God geldt, geldt ook voor onze omgang met elkaar. Niet met eigen stellige gedachten en overtuigingen, vanuit allerlei zekerheden, zul je de Ander en de ander ontmoeten. Maar vanuit *vertrouwen* zóék je de ander om hem of haar *lief* te hebben met eerbied en verwondering, omdat hij of zij altijd ‘groter’ is dan je kon denken.

In die *ruimte*, als de *zekerheden* de kamer uitgaan en er *vertrouwen* voor in de plaats komt - in die ruimte kunnen wij elkaar geven wat nodig is en ontvangen wat we nodig hebben. Aandacht. Begrip. Troost. Compassie. geduld. Vergevingsgezindheid.

In *die* ruimte - zegt Jezus - kun je vertrouwen op: ‘Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opengedaan.’

En ziet u: bij deze drie gaat steeds het *vertrouwen*, dat je je handen opent en je hart ook, voorop! Dat is *vertrouwen* en *zoeken in vertrouwen* naar wat goéd is, aan zeker weten voorbít.

Het is de vragende houding van gebed, van *bidden*. Natuurlijk gaat het niet om verlanglijstjes naar boven toezenden om er dadelijk een antwoord op te krijgen. Het *bidden* zélf is al *ontvangen*. Het zoeken zelf is al *vinden*. De klop - vol vertrouwen - op de deur, is al een *opening*.

Iemand schreef: ‘Bidden is afdalen in jezelf, tot waar je *hart* is’. En je *hart* is de plaats, het orgaan van vertrouwen, dat daar klopt.

En *hoe* zou je dan, zegt Jezus, vanuit dit vertrouwen - wanneer wat je van iemand *vindt* plaats maakt voor dat je het goede voor een ander *zoekt* - hoe zou je dan een kind een steen geven als het om brood vraagt of een slang als het om vis vraagt?

Het *hart* van Tora en Profeten is dat je vanuit dit vertrouwen zó met elkaar omgaat. Als je wilt ontvangen, moet je vertrouwen dat we van ‘*geven en ontvangen*’ leven. Die gedachte - dat onderwijs van Gods liefde - is altijd *groter* dan je denkt en soms ook dan je lief is. Zó geeft God het ons te doen.

En dan Jeremia. In zijn tijd - zo goed als de onze - zijn alle zekerheden weggeslagen en die er nog zijn, worden dat binnenkort ook.

Veel mensen uit zijn land zijn al weggevoerd en zitten in *ballingschap*. Wég zekerheid: wég huis, wég ‘eigen land’, wég tempel, wég liturgie, wég onafhankelijkheid. Alles wat vast stond ben je kwijt.

Je bent dan daar waar je niet wilt zijn. Het vaste geloof dat God exclusief verbonden is met je eigen land en je eigen tempel (u mag hier ook het woord ‘kerk’ horen) voldoet niet meer. En de grote vraag is dus: Is Gods stem misschien ook in ‘Babel’ te vinden, ook buiten de zekerheden van voorheen? In een wereld die zó ontzettend is veranderd?

Ze wisten God altijd te *vinden*, ‘hier bij ons’, ‘in ons mooie gebouw’, ‘in ons land’, ‘in onze geweldige cultuur’ - ‘dáár is Hij, natuurlijk, vanzelfsprekend!’

Maar het *vinden* maakt plaats voor wat ze allang niet meer deden: voor *zoeken*. De oude - haast gedachteloze, want: vanzelfsprekende - *zekerheid* maakt plaats voor wat ze allang verloren waren: voor *vertrouwen*.

Jeremia ziet dat haarscherp en schrijft het op in een brief. ‘Ik moet die mensen schrijven, ik ben hun profeet. Ze moeten opnieuw, helemaal van voren af aan, weer *vertrouwen* krijgen’.

Want dat waren ze inderdaad *allang* kwijt. De ballingschap begint niet met Nebukadnezar die met zijn legers oprukt en de halve bevolking wegvoert. De ballingschap begint niet met het verlies van stad en tempel.

De ballingschap begint met het verlies van *vertrouwen*. Met het verlies van geloof. Het verlies van die biddende houding. Met het verlies van een *hart* dat weet dat je de ander niet moet veroordelen, maar het *goede* voor hem of haar moet zoeken. Met het verlies van geloof in de kracht van geven en ontvangen.

En daarom schrijft Jeremia niét, zoals iedere geschiedschrijver zou doen: ‘Nebukadnezar heeft jullie in ballingschap gevoerd, God, wat heb ik een medelijden met jullie dat jullie dat is overkomen’.

Nee, hij schrijft dat *God zelf* dat heeft gedaan. Natuurlijk schrijft hij dat niet om een God boven de wolken aan de touwtjes van de geschiedenis te laten trekken. Je moet er geen *theologie* van maken en hele bomen opzetten over Gods Voorzienigheid en Almacht enzovoorts.

Jeremia zegt: ‘Probeer die ballingschap van ons is als door Gods ogen te bekijken. En probeer zó je eigen geschiedenis eens te *doorzien*. Als door Gods ogen. Of: door de ogen van allen die door jouw eigen ‘zeker weten’ en door jouw eigen *niet meer vertrouwen in de ander*’, maar mensen met louter *wantrouwen* te bejegenen tekort zijn gekomen - bekijk het met hún ogen. want zó kijkt God ook.

Wát zie je dan?

Dan zie je dat we een hele tijd nodig zullen hebben om tot inkeer te komen, om terug te keren naar wat God ons in dat land beloofd had: menswaardig, met vertrouwen in elkaar, met geven en ontvangen, met een open, biddende houding met elkaar omgaan.

Dus: bouw maar huizen in de ballingschap, ga er rustig in wonen en zoek de vrede voor de stad waar je nu woont. En waar je de komende jaren zult wonen. Kom tot *inkeer*, dán zul je op een dag *terugkeren*.

Dat is geen oordeel, geen straf, maar een opdracht.

Zoals het is in onze tijd, waarin een hele wereldorde wankelt. Maar óók in je persoonlijk leven kan alles wat zeker was wankelen: gezondheid, werk, loopbaan, je relaties met geliefde of kinderen - het kan zó maar wankelen.

Jeremia vraagt ons niet ons ervoor af te sluiten of weg te lopen. En ook niet om het tegen beter weten in te veranderen of te bevechten.

Hij vraagt er *middenin* te blijven, vertrouwend dat God daar ook is: het geven en het ontvangen, het vertrouwen in wat je niet of nog niet kunt bedenken, als een taak, een opdracht uit zijn hand aannemen.

Ofwel: met vertrouwen zoeken naar wat ten diepste is: vrede.

Moge het zo zijn - Amen.